

Перелік використаних джерел:

1. Єдине вікно для міжнародної торгівлі. Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/the_only_window_for_international_trade-472
2. ІТ в Україні: куди ми рухаємося. URL: <https://dou.ua/lenta/columns/future-of-it-ukraine/>
3. Яворівський П., Таран С., Шепотило Т., Гаманюк О. Інтеграція України в єдиний цифровий простір ЄС. Київ, 2020. 34 с. URL: http://ucep.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/dig_ukraine_eu_15.12.2020- WEB_3.pdf
4. Шнирков О. І. ЄС: від єдиного цифрового ринку до цифрового союзу країн-членів. Міжнародні відносини. Серія "Економічні науки". 2019. Т.2, №20. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3790
5. Measuring the Information Economy 2002. OECD. URL: <http://www.oecd.org/internet/ieconomy/measuringtheinformationeconomy2002.htm>
6. Panchenko V. H. (2019) Tsyfrovyi neoproteksionizm yak insturument nabuttia novykh porivnialnykh perevah [Digital neoprotectionism as a source for new comparative advantages. Mizhnarodni vidnosyny. Seriya "Ekonomichni nauky". 2 (20). Retrieved from http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3802/3465 [in Ukrainian].
7. Schwab Klaus, The Forth Industrial Revolution (Geneva: World Economic Forum, 2016).

УДК 330.342:338.2(063)

Дудник Лариса

викладач ВСП «ВТЕФК КНТЕУ»

м. Вінниця, Україна

Павлюк Людмила

викладач ВСП «ВТЕФК КНТЕУ»

м. Вінниця, Україна

Larysa Dudnyk

Teacher of Separated structural Unit

«Vinnytsia Professional College of Trade and Economics of Kyiv National

University Trade and Economics»

Vinnytsia, Ukraine

Lyudmyla Pavlyuk

Teacher of Separated structural Unit

«Vinnytsia Professional College of Trade and Economics of Kyiv National

University Trade and Economics», Vinnytsia, Ukraine

СУТНІСТЬ ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ: РОЛЬ ОСВІТИ ESSENCE OF DIDITAL COMPETENCE THE ROLE OF EDUCATION

Особливості розвитку сучасного глобального світу зумовлені процесами, що проявилися на зламі тисячоліть і набули широкого поступу на початку ХХІ ст., – це перехід до економіки знань та інформаційного суспільства і посилення цифровізації (цифрової трансформації), що визначають економічний та соціальний тип розвитку міжнародної й національної економік, регіонів та окремих міст.

Сьогодні розвиток цифрового середовища та глобальної мережі охоплює практично всі сфери життя. Орієнтиром, зокрема, у прийнятті на роботу є володіння людиною цифровими навичками, які дають можливість швидко та ефективно виконувати поставлені завдання, бути успішною та використовувати потенційні можливості. Тому особливого значення в системі освіти набуває питання, як забезпечити навчальний процес відповідними навчально-методичними засобами та навчальними програмами, щоб школа, університет, викладач і система підвищення кваліфікації викладачів відповідала сучасним глобальним і національним викликам й надавала сучасну підтримку у сфері цифрових технологій, розвивала та формувала сучасні цифрові компетенції [1].

Цифрові компетенції – це сукупність знань, здібностей, особливостей характеру і поведінки, які необхідні для того, щоб людина могла використовувати ІКТ та цифрові технології для досягнення цілей у своєму особистому або професійному житті. Компетенція у сфері цифрових технологій повинна сприйматися не лише як знання, що мають відношення

до технічних навичок, а і як знання, більшою мірою зосереджені на когнітивних, соціальних та емоційних аспектах роботи і життя в цифровому середовищі.

Цифрова компетентність – багатогранний еволюційний процес, що постійно змінюється при появі нових технологій.

Інформатизація життєдіяльнісних пріоритетів і установок кожного фахівця (майбутнього, молодого, досвідченого) як фундаментальна вимога і виклик сьогодення відкриває водночас безмежні можливості для опанування цифровою грамотністю і навичками роботи з обчислювальною технікою, з іншого боку, змушує «добровільно» інтегрувати свідомість студента в інформаційні і телекомунікаційні системи, підпорядковує природну свободу особистості штучноінтелектним феноменам. Як не загубитися в такому світі, як здобути, скажімо, користь (вигоду, наприклад, матеріальну чи творчо інтелектуальну) від існування у вируючому освітньому соціально-психологічному просторі-середовищі майбутньому випускникові? За допомогою інформаційно-комунікаційних технологій у системі освіти можливе розв'язання низки дидактичних завдань. Серед важливих завдань: організація і вдосконалення процесу навчання предметів; самонавчання студентів; мотивація до навчання і самонавчання; розвиток рефлексії за результатами навчання та учіння. Інтернет-додатки, мультимедіа, «веб-кейси», дистанційність і безліч інших благ сучасної цивілізації не лише сприяють модернізації та розвитку глобального освітнього середовища, а диктують свої умови, вимоги, формати, зрештою – закони [1].

Для адаптації до цифрового інфраструктурного середовища, що змінюється, необхідні різні типи цифрових знань. Експерти виокремлюють такі головні рушійні сили, що зумовлюють необхідність розвивати навички праці і цифрові знання в майбутньому: зростаюча глобалізація;

- подовження тривалості людського життя;
- автоматизація робочих місць;
- швидке поширення датчиків і обчислювальних потужностей;
- засоби комунікації і засоби масової інформації з використанням ІКТ;
- безпрецедентна реорганізація роботи завдяки новим технологіям і соціальним медіа, які значно розширюють можливості співпраці.

На сьогодні, виходячи із законодавчо визначених повноважень, найбільший вплив на розвиток сфери цифрових компетенцій мають Міністерство освіти і науки України та Державне агентство з питань електронного урядування, які мають відігравати найважливішу роль у формуванні відповідних навчальних програм та формувати нові тенденції в системі освіти, спрямовані на підвищення рівня цифрової грамотності населення.

3 березня 2021 року була прийнята Національна концепція розвитку цифрових компетентностей до 2025 року, затвердженої Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 167-р [2]. Концепція розвитку цифрових компетентностей до 2025 року окреслює виклики стосовно розвитку цифрових компетентностей в українському суспільстві, визначає шляхи їх подолання та очікувані результати від її впровадження, закладає підґрунтя для створення національної стратегії та стратегічного плану дій щодо розвитку цифрових компетентностей у суспільстві [3].

Сучасний стан розвитку освіти (наявний і бажаний) визначає інформаційно-комунікаційні технології як незамінні для організації спільної діяльності вчителів і учнів, адже завдяки їх реалізації уможливорюється розв'язання багатьох дидактичних завдань. Відтак, інформаційно-комунікаційні технології є інструментом розвитку інтелектуальних здібностей, формування цифрової грамотності, потенціалу і готовності старшокласників до розв'язання на творчій основі комунікативних і комунікаційних завдань і проблем, які чекають на них у майбутній професійній діяльності. Тож перспективи подальшої професійної діяльності майбутніх випускників безпосередньо залежать від розвитку комп'ютерних макротехнологій і вмінь користуватися ними і використовувати їх для досягнення конкретних цілей.

Цифрові компетенції викладача швидко змінюються і формуються в сучасних умовах, особливо в період пандемії. Для організації високотехнологічного навчання кожен викладач повинен опанувати основні ресурси Google. Саме додатки Google в умовах дистанційного навчання є найбільш ефективними, оскільки дають змогу організувати швидке, ефективне та безкоштовне навчання. Використання даних сервісів у навчальному процесі надає наступні переваги:

- для використання сервісів достатньо лише мати підключення до Інтернету;
- можливість доступу до будь-якого сервісу, що входить до складу Google під одним аккаунтом;
- всі інструменти Google безкоштовні;
- користувачі мають змогу працювати колективно в режимі online;
- Google підтримують всі операційні системи і клієнтські програми, які використовують заклади вищої та фахової передвищої освіти;
- можливість створення та наповнення власної джерельної бази;
- викладач слідкує за ходом роботи студента, не відволікаючи його;
- доступ до матеріалів можна отримати і з навчального закладу, і з дому; можливість інтерактивної перевірки виконання робіт [4].

Наступним дієвим інструментом для формування цифрових компетентностей в освіті є використання програм для організації відеоконференцій, розроблених компанією Zoom Video Communications та Google Meet.

Одночасне поєднання додатків Google та відеоконференцій дає можливість доступно, швидко і якісно пояснювати новий навчальний матеріал, перевіряти знання студентів за допомогою тестових завдань, показувати презентаційний матеріал та дивитись відеосюжети. Це лише один із прикладів, коли сучасний викладач знає і використовує інформаційний ресурс, що дає змогу зробити заняття цікавими для інформаційно обізнаної молоді. Існує ще безліч різних інформаційних методів та форм роботи, зокрема, власний блог, YouTube канал тощо.

Освітні технології дають змогу викладачу автоматизувати більшу частину своєї роботи, зробити процес навчання мобільним, диференційованим, індивідуальним, цікавим та насиченим, вивільняючи людський ресурс на пошук, спілкування, індивідуальну роботу зі студентами; уможливають отримання миттєвого зворотного зв'язку, поліпшують ефективність управління навчальним і дослідним процесами та освітою у цілому. При цьому освітні новітні технології не замінюють викладача, а доповнюють його. Таким заняттям притаманні адаптивність, керованість, інтерактивність, поєднання індивідуальної та групової роботи, часова необмеженість навчання. Все це відкриває перед викладачем нові можливості, дає змогу разом зі студентами отримувати задоволення від спілкування та пізнання в ході навчання.

Таким чином, цифрова освіта робить ефективним та прозорим освітній процес, пропонує нові інструменти для науково-освітнього співробітництва, сприяє ефективній співпраці великої кількості викладачів, студентів, учнів, вчителів у царині здобуття нових знань, набуття цифрових компетенцій.

Перелік використаних джерел:

1. Цифрові компетенції як умова формування якості людського капіталу: аналіт. зап. / [В. С. Куйбіда, О. М. Петров, Л. І. Федулова, Г. О. Андрощук]. Київ : НАДУ, 2019. 28 с.
2. <https://cutt.ly/pbKSA4M>
3. https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/news_post/2021/3/kabmin-skhvaliv-kontseptsuyu-rozvitku-tsifrovikh-kompetentnostey-do-2025-roku/Dodatok-2.pdf
4. <https://www.psych.kiev.ua/Лященко> К.В. Googleсервіси: можливості та перспективи використання у сучасному освітньому середовищі.